

Projekt

z dnia 21 marca 2025 r.

Druk nr 87
Rady Gminy Stanisławów

**UCHWAŁA NR XII/.../2025
RADY GMINY STANISŁAWÓW**

z dnia 24 marca 2025 r.

**w sprawie wyrażenia opinii oraz wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości
Stanisławów**

Na podstawie art. 4 ust. 2 oraz art. 4b ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) oraz § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (Dz. U. z 2014 r. poz. 310), po przeprowadzeniu przez Radę Gminy Stanisławów konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Rada Gminy Stanisławów uchwala, co następuje:

§ 1. Mając na uwagę wyniki konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Stanisławów, Rada Gminy pozytywnie opiniuje starania w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów.

§ 2. 1. Postanawia się wystąpić do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, za pośrednictwem Wojewody Mazowieckiego z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Stanisławów.

2. Treść wniosku, wraz z uzasadnieniem stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stanisławów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Zygmunt Ochman

Projekt zatwierdzony przez radcę prawnego
/-Paweł Pleśniak

WNIOSKODAWCA:
Wójt Gminy Stanisławów

Załącznik do Uchwały Nr XII.....2025

Rady Gminy Stanisławów

z dnia 24 marca 2025 roku

Minister Spraw Wewnętrznych

i Administracji

ul. Stefana Batorego 5

02-591 Warszawa

za pośrednictwem

Wojewody Mazowieckiego

Wnioskodawca :

Rada Gminy Stanisławów

ul. Rynek 32

05-304 Stanisławów

Na podstawie art. 4 ust. 4 i art. 4b ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) oraz § 1 ust. 1 oraz § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w sprawie postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (Dz. U. z 2014 r. poz. 310) przekazuję wniosek o nadanie statusu miasta miejscowości Stanisławów, wraz z załącznikami.

WNIOSEK

O NADANIE MIEJSCOWOŚCI STANISŁAWÓW STATUSU MIASTA

Biorąc pod uwagę wyniki konsultacji społecznych, układ urbanistyczny i przestrzenny oraz charakter zabudowy, rozwiniętą infrastrukturę społeczną i techniczną miejscowości Stanisławów, a także względy historyczne, więzi społeczne i gospodarcze, zapewniające zdolność do wykonywania zadań publicznych, Rada Gminy Stanisławów wnosi o:

1. Zaakceptowanie wniosku Rady Gminy Stanisławów o nadanie statusu miasta miejscowości Stanisławów.
2. Utworzenie w miejsce jednostki samorządowej: Gmina Stanisławów, jednostki samorządowej: Miasto i Gmina Stanisławów.

Spis treści

I. UZASADNIENIE	2
II. STANOWISKO WNIOSKODAWCY DOTYCZĄCE SPEŁNIENIA PRZESŁANEK, O KTÓRYCH MOWA W ART. 4 UST. 4 USTAWY Z DNIA 8 MARCA 1990 R. O SAMORZĄDZIE GMINNYM	2
III. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I TECHNICZNA ORAZ UKŁAD URBANISTYCZNY I CHARAKTER ZABUDOWY STANISŁAWOWA	3
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	3
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	7
INFRASTRUKTURA DROGOWA	8
UKŁAD URBANISTYCZNY	8
IV. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE ZREALIZOWANE W STANISŁAWOWIE W OSTATNICH LATACH	10
V. DANE STATYSTYCZNE - LICZBA LUDNOŚCI	11
VI. DANE DOTYCZĄCE POWIERZCHNI TERENU	12
VII. OKREŚLENIE SZACUNKOWYCH KOSZTÓW JEDNORAZOWYCH I STAŁYCH	13
VIII. WYNIKI KONSULTACJI Z MIESZKAŃCAMI	13
IX. RYS HISTORYCZNY	16
X. INFORMACJA DOTYCZĄCA ZABYTEKÓW ARCHITEKTONICZNYCH KULTUROWYCH, WYZNANIOWYCH, CHARAKTERU I STANU TECHNICZNEGO ZABUDOWY (wybrane zabytki, pozostałe opisane w GEZ)	20
XI. STRUKTURA ZATRUDNIENIA W GMINIE	29
XII. INNE INFORMACJE, DOKUMENTY ORAZ PUBLIKACJE	30
HERB	30
HEJNAŁ	31
ZAŁĄCZNIKI	33

I. UZASADNIENIE

Stanisławów jest miejscowością położoną w województwie mazowieckim, w powiecie mińskim. Status miasta Stanisławów posiadał przez 346 lat, od 1523 roku do 1869 roku, kiedy to po upadku Powstania Styczniowego, ukazem carskim prawa te zostały mu odebrane. Pragniemy przywrócić miejscowości Stanisławów jej dawny prestiż i tradycje miejskie, dlatego zwracamy się z wnioskiem o nadanie miejscowości Stanisławów praw miejskich.

Wójt Gminy Stanisławów oraz radni Rady Gminy Stanisławów, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców gminy, na wniosek radnych, podjęli decyzję o wszczęciu procedury odzyskania praw miejskich. Pierwszym działaniem było przyjęcie na IV sesji w dniu 7 października 2024 r. stanowiska nr 1/2024 w sprawie inicjatywy odzyskania przez miejscowość Stanisławów praw miejskich. Następnie na VIII sesji w dniu 25 listopada 2024 r. Rada Gminy podjęła uchwałę Nr VIII/49/2024 w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Stanisławów w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów, uruchamiając tym samym procedurę odzyskania praw miejskich. Inicjatywę władz gminy popierają mieszkańcy, którzy podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych opowiedzieli się za uzyskaniem statusu miasta dla miejscowości Stanisławów. Mieszkańcy w nadaniu statusu miasta widzą nie tylko sprawiedliwość dziejową, ale też przywrócenie właściwego miejsca Stanisławowa na mapie powiatu, a także uważają, że Stanisławów zasługuje na przywrócenie rangi historycznej, ponieważ posiada bogatą historię z której każdy mieszkaniec może być dumny.

Również istniejąca w Stanisławowie infrastruktura społeczna i techniczna, układ urbanistyczny i charakter zabudowy potwierdzają jej miejski charakter.

II. STANOWISKO WNIOSKODAWCY DOTYCZĄCE SPEŁNIENIA PRZESŁANEK, O KTÓRYCH MOWA W ART. 4 UST. 4 USTAWY Z DNIA 8 MARCA 1990 R. O SAMORZĄDZIE GMINNYM

Za przyznaniem statusu miasta miejscowości Stanisławów przemawiają przesłanki wymienione w art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) zgodnie, z którymi nadanie gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalenie jego granic i ich zmiana dokonywane są w sposób uwzględniający infrastrukturę społeczną i techniczną oraz układ urbanistyczny i charakter zabudowy. Miejscowość Stanisławów spełnia powyższe warunki.

III. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I TECHNICZNA ORAZ UKŁAD URBANISTYCZNY I CHARAKTER ZABUDOWY STANISŁAWOWA

Widok centrum Stanisławowa z lotu ptaka.

Gmina Stanisławów leży na Nizinie Mazowieckiej, na granicy Równiny Wołomińskiej z Wysoczyzną Kałuszyńską. Z południowego wschodu na północny zachód przepływają malownicze rzeki Rządza i Czarna należące do zlewiska Narwi. Gmina Stanisławów jest gminą wiejską położoną w powiecie mińskim, województwie mazowieckim. Obszar gminy zajmuje 10 629 ha. Gmina Stanisławów graniczy z gminami: Dębe Wielkie, Dobrze, Jakubów, Mińsk Mazowiecki, Poświętne, Strachówka i Zielonka. Na północy gminy rozciągają się pozostałości Puszczy Sulejowskiej, południe gminy zajmują pola. Na granicy gminy z gminą Dobrze i z gminą Strachówka znajduje się torfowisko Czernik, zakwalifikowane do obszaru „Natura 2000” (głównie ze względu na gnieźdzące się tam żurawie). W skład gminy wchodzi 29 miejscowości wśród których Stanisławów jest największy.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Stanisławów jest ośrodkiem o charakterze administracyjnym, usługowym, handlowym oraz kulturowym. Stanisławów to centrum gospodarczo - administracyjne Gminy. Swoją siedzibę mają tutaj między innymi: Rada Gminy Stanisławów, Wójt Gminy Stanisławów oraz świadczący usługi o charakterze ponadlokalnym i miastotwórczym Urząd Gminy Stanisławów. W strukturze organizacyjnej Urzędu działa, realizujący zadania nie tylko dla mieszkańców Gminy Stanisławów, Urząd Stanu Cywilnego.

Gminny Ośrodek Kultury w Stanisławowie

Urząd Gminy Stanisławów

Uwarunkowania urbanistyczne i komunikacyjne są typowe dla małych miasteczek. Przez Stanisławów przechodzą ważne szlaki komunikacyjne droga krajowa nr 50 z południa za północ Grójec – Ostrów Mazowiecka i z zachodu na wschód droga wojewódzka nr 637 z Warszawy do Węgrowa. Osada leży w odległości 11 km na północny-zachód od Mińska Mazowieckiego i 40 km na wschód od Warszawy. W centrum miejscowości przy drodze wojewódzkiej usytuowany jest rynek z pięknym zmodernizowanym w 2020 r. parkiem i ogrodem deszczowym. Przy parku umiejscowiony został budynek Urzędu Gminy, w którym swoją siedzibę ma również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Przy urzędzie gminy mieści się komisariat policji obejmujący swym działaniem 3 gminy: Stanisławów, Dobrze i Jakubów oraz Gminny Ośrodek Kultury. Nieopodal znajduje się zabytkowy kościół z I połowy XVI w. z dzwonnica, Zespół Szkolny z salą gimnastyczną, nowoczesnym przedszkolem i Gminnym Żłobkiem.

Sala gimnastyczna w Stanisławowie

Zespół Szkolny w Stanisławowie

W zespole szkolnym została zlokalizowana Gminna Biblioteka Publiczna działająca w strukturze Gminnego Ośrodka Kultury, która pełni funkcję kulturalno-oświatową, służąc mieszkańcom nie tylko Stanisławowa, ale też całej gminy poprzez promowanie i upowszechnianie czytelnictwa. Gminna Biblioteka Publiczna gromadzi i udostępnia materiały ze wszystkich dziedzin wiedzy, dla wszystkich grup użytkowników: książki naukowe, popularnonaukowe, literaturę piękną dla dorosłych i dzieci. Biblioteka oferuje darmowy dostęp do Internetu. Do dyspozycji użytkowników jest 9 komputerów. Mieszkańcy chętnie korzystają z oferty biblioteki. Skupia się tutaj również część życia kulturalnego poprzez organizowanie konkursów recytatorskich czy też spotkań autorskich z pisarzami.

Przy zespole szkolnym znajduje się plac zabaw i pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej, które jest wykorzystywane również na potrzeby dużych gminnych imprez. W Stanisławowie działa Uczniowsko-Parafialno-Ludowy Klub Sportowy.

Boisko w Stanisławowie

Sala gimnastyczna Zespołu Szkolnego w Stanisławowie

Gminny Ośrodek Kultury w Stanisławowie jest główną instytucją realizującą działania w sferze kultury i dziedzictwa narodowego. W budynku GOK-u swoją siedzibę ma ośrodek wsparcia w formie klubu samopomocy Klub Senior + oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku, które skupiają seniorów. Ośrodek współpracuje z innymi instytucjami kultury, podmiotami prowadzącymi działalność kulturalną, stowarzyszeniami i związkami twórców i artystów oraz organami władz publicznych zajmujących się działalnością kulturalną a także z placówkami oświatowymi.

W Stanisławowie zlokalizowane są 3 przedszkola, w tym 1 publiczne prowadzone przez Gminę Stanisławów oraz 2 niepubliczne.

Oprócz przedszkoli funkcjonuje Gminny Żłobek, który ma swoją siedzibę przy ul. Szkolnej w Stanisławowie. Żłobek swoją działalność rozpoczął od dnia 19 kwietnia 2021 r. Początkowo posiadał 20 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Od 1 sierpnia 2023 r., utworzono 10 dodatkowych miejsc.

Placówka obecnie posiada 30 miejsc żłobkowych dla dzieci w wieku od 12 miesiąca do 3 lat. Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. do Gminnego Żłobka w Stanisławowie uczęszczało 27 dzieci.

Przedszkole i żłobek w Stanisławowie

Plac zabaw przy przedszkolu w Stanisławowie

W Stanisławowie funkcjonuje ośrodek zdrowia, apteka i siedziba jednostki ochotniczej straży pożarnej, która została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. W ramach jednostki działa również młodzieżowa i dziecięca drużyna pożarnicza.

Wóz bojowy OSP Stanisławów

Strażnica OSP Stanisławów

Ponadto w Stanisławowie mieści się oddział Banku Spółdzielczego, Urząd Pocztowy, apteka i punkt apteczny, a także liczne obiekty handlowe, usługowe i produkcyjne: Zakłady Mięsne Stanisławów, Plastan Sp. z o. o., Sp. k., 2 stacje paliw, 2 myjnie samochodowe, centrum ogrodniczo-budowlane, 3 sklepy z art. budowlanymi, 2 cukiernie, 2 kwiaciarnie, 3 markety handlowe, sklepy spożywcze, 2 zakłady produkcji mebli, 4 zakłady mechaniki pojazdowej,

4 salony fryzjersko - kosmetyczne, jeden kosmetyczny, 2 zakłady kamieniarskie, zakład pogrzebowy, stacja diagnostyczna, sala bankietowa, pizzeria, kebab, utylizacja sprzętu komputerowego, firmy transportowe, usługi komputerowe, usługi ogólnobudowlane, usługi budowy domków drewnianych.

Gmina Stanisławów posiada częściowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, budownictwo rozwija się na podstawie wydawanych warunków zabudowy zgodnych ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Obecnie Gmina przystąpiła do opracowania planu ogólnego dla Gminy Stanisławów oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości: Stanisławów, Mały Stanisławów i Prądzewo-Kopaczewo.

Bliskie sąsiedztwo i dobra komunikacja z Warszawą powoduje, że gmina Stanisławów jest atrakcyjna jeśli chodzi o budownictwo jednorodzinne. Powstaje tu dużo budynków mieszkalnych.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Stanisławów wyposażony jest praktycznie w pełną infrastrukturę techniczną. Od wielu lat miejscowość jest prawie w 100% zводociągowana, a sieć jest sukcesywnie rozbudowywana w miejscach, gdzie powstają nowe osiedla mieszkaniowe. Zaopatrzenie w wodę pitną dla 416 gospodarstw odbywa się ze stacji uzdatniania wody zlokalizowanej w miejscowości Sokół.

Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest - 402 gospodarstwa. System kanalizacji sanitarnej odprowadza ścieki do oczyszczalni zlokalizowanej w miejscowości Retków. Na terenach pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej lub tam gdzie budowanie sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadnione ekonomicznie, mieszkańcy budują przydomowe oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe. Od 2017 r. gmina dotuje budowę przydomowych oczyszczalni.

W 2014 r. w Stanisławowie została wybudowana sieć gazowa. Do sieci jest przyłączanych coraz więcej budynków mieszkalnych, zostały też sporządzone nowe projekty na dalszą rozbudowę sieci gazowej.

Mieszkańcy gminy mają dobry dostęp do Internetu. Sieć światłowodowa/szerokopasmowa przebiega przez niemal cały obszar gminy. Na terenie miejscowości Stanisławów, usługę dostępu do Internetu świadczą:

- Internet światłowodowy - Orange POLSKA S.A. oraz prywatna firma 24IT.PL
- Internet radiowy prywatna firma INTERWAN

- szerokopasmowy Internet - Orange POLSKA S.A.
- zasięg sieci komórkowych 5G LTE – Orange POLSKA S.A., T-mobile, PLAY, PLUS.

INFRASTRUKTURA DROGOWA

Styl zagospodarowania miejscowości Stanisławów nosi typowe cechy dla przestrzeni miejskich: utwardzone place publiczne, parkingi, ciągi komunikacyjne i piesze, oświetlenie ulic i placów, infrastruktura techniczna. W miejscowości znajdują się 60 ulic, większość z nich posiada nawierzchnię ulepszoną. W centrum oraz poza centrum przy wielu ulicach są chodniki z kostki brukowej.

Ulica Cmentarna w Stanisławowie

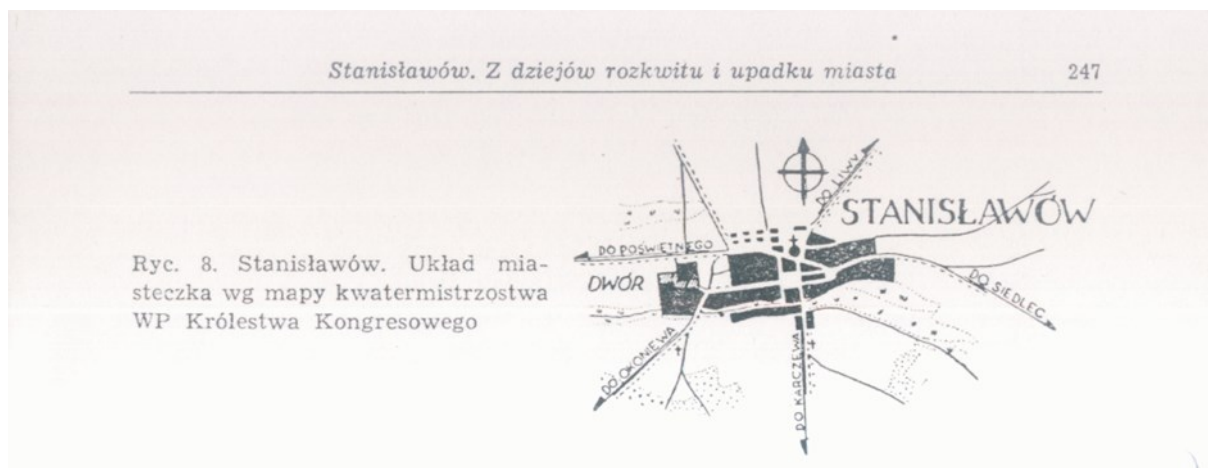

Ulica Radzywińska w Stanisławowie

UKŁAD URBANISTYCZNY

Układ urbanistyczny Stanisławowa jest dobrze wykształcony i czytelny. W pełni oddaje charakter rozplanowania szesnastowiecznego miasta, które nie zostało lokowane „in cruda radice” (na surowym korzeniu) lecz na miejscu wcześniej istniejącej wsi Cisek. Występuje tu szerokie, regularne założenie przestrzenne, z dużym rynkiem oraz układ ulic, oparty o główny ciąg komunikacyjny. XVI-wieczne rozplanowanie Stanisławowa stało się podstawą jego urbanistycznego rozwoju we wszystkich następnych etapach, aż do chwili obecnej. Układ, oparty na głównym ciągu komunikacyjnym w połączeniu z warunkami topograficznymi zdecydował, że miejscowość nie rozwinęła się koncentrycznie wokół rynku, lecz przyjęło wydłużony kształt. Rynek w Stanisławowie był jednym z największych rynków wśród miast prawobrzeżnego Mazowsza. Jego wymiary wynosiły: 130 x 160 m. Ten rozległy rynek stanowił centralny element układu przestrzennego. Układ sieci komunikacyjnej tworzy regularną siatkę szachownicową, której centralny plac rynkowy znajduje się na głównej drodze handlowej. Równoległe do rynku wytyczone zostały ulice boczne, dochodzące prostopadłe do traktu biegnącego z Warszawy. Na tle planowanego układu przestrzennego, występuje typowa dla okresu renesansu regularna kompozycja urbanistyczna, zarówno rynku, jak i ulic głównych: Siedleckiej, Radzywińskiej i Kościelnej o kierunku północ – południe. Ważną dominantę

architektoniczną na obszarze miejscowości pełnił, wybudowany wkrótce po lokacji miasta, nowy murowany kościół. Kościół stanowił akcent zamykający widok od ulicy Kościelnej, na północ od placu rynkowego. Wokół rynku znajdował się obszar zabudowy miejskiej. Poza pierzejami rynku zabudowa usytuowana była wzdłuż ciągów komunikacyjnych, odchodzących od rynku. W 1565 roku na obszarze miasta znajdowało się 416 siedlisk zabudowanych i pustych. Występowały wyłącznie domy drewniane. Widoczne jest regularne rozrastanie się miasta wzdłuż traktu. Dziewiętnastowieczne mapy Stanisławowa oraz spis placówek i ulic w mieście z 1865 roku wskazują, że zasadnicze elementy układu przestrzennego miasta, rynek i główne ciągi komunikacyjne nie uległy żadnej zmianie. Widoczne jest jednak pewne skostnienie układu przestrzennego we wschodniej i zachodniej części miasta w XIX wieku. Potwierdzają to źródła, mówiące o skasowaniu kilku ulic. Zabudowa przybiera bardziej zwarty charakter i skupia się głównie przy ulicach położonych wokół rynku.

Ryc. 8. Stanisławów. Układ miasteczka wg mapy kwatermistrzostwa WP Królestwa Kongresowego

Źródło: ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie

Według rejestru pomiarowego, przeprowadzonego w latach 1830 – 1834 przez geometrę Jana Lottlicha, miasto posiadało 205 posesji. Źródła podają dokładny rozkład ulic i posesji przy nich zlokalizowanych w 1865 roku. W inwentarzu szczegółowym miasta podane jest, że położony w centralnej części miasta rynek łączył się z następującymi ulicami: od południa z ulicą Cegielnianą i Lubelską, od wschodu z Siedlecką i Senatorską, od północy z Kościelną i Radzymińską, od zachodu z Warszawską. W rynku usytuowana była pod nr 1 karczma zajezdna, zwana wówczas oberżą. Ponadto w rynku usytuowane były cztery studnie, z których jedna zachowała się do dziś. Znaczna część rynku pokryta była brukiem. Również brukowane były ulice Lubelska, Szkolna i Kościelna. W chwili obecnej wszystkie ulice w rynku i odchodzące od rynku mają nawierzchnię asfaltową.

Rynek Stanisławowa – widok z Urzędu Gminy Stanisławów

Zmiany cywilizacyjne, okres transformacji ustrojowej i zwiększony w ostatnich latach rozwój budownictwa mieszkaniowego wpłynął na charakter miejscowości. W centrum Stanisławowa przeważa zabudowa jednorodzinna, murowana jedno i dwu kondygnacyjna. Rynek z przyległymi ulicami jest objęty ochroną konserwatorską. W całym Stanisławowie zdecydowanie przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. W ostatnich latach na terenie Stanisławowa rozwija się budownictwo jednorodzinne w zabudowie szeregowej charakterystyczne dla mniejszych miast.

W centrum miejscowości znajduje się pięknie zmodernizowany park oraz ogród deszczowy stanowiące miejsce odpoczynku dla mieszkańców i gości.

IV. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE ZREALIZOWANE W STANISŁAWOWIE W OSTATNICH LATACH

Centrum rynku Stanisławowa

Ogród deszczowy na rynku Stanisławowa

- Budowa przedszkola i żłobka,
- Rewitalizacja parku,
- Utworzenie ogrodu deszczowego,
- Rozbudowa i remont budynku Urzędu Gminy wraz z zakupem windy,
- Remont kompleksu sportowego przy ulicy Armii Krajowej,
- Termomodernizacja budynku szkoły wraz z salą gimnastyczną,
- Remont sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej,
- Przebudowa ulic: Podgranicznej, Targowej, Cmentarnej, Radzywińskiej, Mickiewicza, Ceglanej i Cmentarnej,
- Wykonanie chodników przy ul. Szkolnej, Cmentarnej, Radzywińskiej,
- Budowa parkingu przy ul. Radzywińskiej i przy ul. Cmentarnej,
- Modernizacja oświetlenia ulicznego,
- Budowa ogólnodostępnej stacji ładowania pojazdów elektrycznych
- Budowa targowiska wraz z zakupem działki,
- Budowa placu zabaw przy ul. Kwiatowej, rozpoczęcie budowy placu zabaw przy ul. Lipowej,
- Termomodernizacja budynków komunalnych wraz z wymianą ogrzewania,
- Budowa siłowni plenerowej

V. DANE STATYSTYCZNE - LICZBA LUDNOŚCI

Miejscowość Stanisławów jest największą miejscowością w gminie pod względem liczby ludności i drugą pod względem obszarowym. W ostatnich latach odnotowuje się nieznaczny wzrost ludności i utrzymuje się on na podobnym poziomie od lat. Kobiet jest kilka procent więcej niż mężczyzn.

Liczba ludności gminy Stanisławów wynosi **6807** osób, w tym **40** osób zameldowanych na pobyt czasowy).

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Stanisławów:

- mieszkańcy w wieku 0 do 18 lat - **1457**,
- mieszkańcy w wieku 18 do 60 lat – **4138**,
- powyżej 60 lat – **1212**.

W samym Stanisławowie zamieszkuje **1709** osób, w tym na pobyt stały **1696** osób.

Struktura wiekowa w miejscowości Stanisławów przedstawia się następująco:

- mieszkańcy w wieku 0 do 18 lat - **336**,

- mieszkańcy w wieku 18 do 60 lat - **1043**,
- powyżej 60 lat – **336**.

VI. DANE DOTYCZĄCE POWIERZCHNI TERENU

Poniższa tabela prezentuje obręby ewidencyjne Gminy Stanisławów wraz z ich powierzchnią;

Lp.	Obręb Ewidencyjny	Powierzchnia [ha]
1	Borek Czarniński	170,4377
2	Choiny	228,4103
3	Ciopan	236,3315
4	Cisówka	582,1146
5	Czarna	352,6992
6	Goździówka	247,9823
7	Kolonie Stanisławów	529,1650
8	Legacz	212,2418
9	Lubomin	335,9842
10	Ładzyń	559,5978
11	Łęka	139,0693
12	Mały Stanisławów	214,6606
13	Ołdakowizna	1 396,1869
14	Papiernia	359,6002
15	Porąb	300,9098
16	Prądzewo-Kopaczewo	98,4167
17	Pustelnik	448,8251
18	Retków	419,4252
19	Rządza	364,1672
20	Sokóle	593,4608
21	Stanisławów	1 044,8450
22	Suchowizna	207,1997
23	Szymankowszczyzna	312,8511
24	Wólka Czarnińska	324,2398

25	Wólka Konstancja	116,1053
26	Wólka Pieczaca	117,0321
27	Wólka Wybraniecka	286,4710
28	Zalesie	221,5976
29	Zawiesiuchy	209,4015
Ogółem		10 629,4293

VII. OKREŚLENIE SZACUNKOWYCH KOSZTÓW JEDNORAZOWYCH I STAŁYCH

Zmiana statusu miejscowości Stanisławów nie spowoduje wystąpienia kosztów stałych. Konieczne będzie wyłącznie poniesienie kosztów jednorazowych wprowadzenia zmian. Koszty jednorazowe dotyczyć będą zmian nazw organów samorządowych na pieczęciach i tablicach urzędowych oraz oprogramowaniu. Szacunkowy koszt wprowadzenia zmian wyniesie około 8 000 zł.

VIII. WYNIKI KONSULTACJI Z MIESZKAŃCAMI

W dniu 31 stycznia 2025 r. zakończyły się konsultacje społeczne dotyczące nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów. Na dzień 31 stycznia 2025 roku uprawnionych do głosowania było **5441** mieszkańców Gminy Stanisławów, w tym w miejscowości Stanisławów **1401** mieszkańców.

I. Wyniki konsultacji na terenie Gminy Stanisławów.

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania **5441**.
2. Liczba osób biorących udział w głosowaniu **1330**, co stanowi **24,44%** ogółu uprawnionych do głosowania w tym: głosów nieważnych **9**, co stanowi **0,68%** wszystkich oddanych głosów.
3. Liczba ważnie oddanych głosów **1321** (stanowiących podstawę do wyliczenia wyniku konsultacji)
 - a) głosy na TAK **851**, co stanowi **64,42%** wszystkich ważnie oddanych głosów,
 - b) głosy na NIE **346**, co stanowi **26,19%** wszystkich ważnie oddanych głosów,
 - c) głosy WSTRZYMUJĘ SIĘ **124**, co stanowi **9,39 %** wszystkich ważnie oddanych głosów.

II. Wyniki konsultacji na terenie miejscowości Stanisławów.

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania **1401**.

2. Liczba osób biorących udział w głosowaniu **395**, co stanowi **28,19%** ogółu uprawnionych do głosowania

w tym: głosów nieważnych **3**, co stanowi **0,76%** wszystkich oddanych głosów.

3. Liczba ważnie oddanych głosów **392** (stanowiące podstawę do wyliczenia wyniku konsultacji)

a) głosy na TAK **279**, co stanowi **71,17%** wszystkich ważnie oddanych głosów,

b) głosy na NIE **100**, co **25,51 %** wszystkich ważnie oddanych głosów,

c) głosy WSTRZYMUJĘ SIĘ **13**, co stanowi **3,32 %** wszystkich ważnie oddanych głosów.

III. Wyniki na terenie pozostałych sołectw Gminy Stanisławów z wyłączeniem miejscowości Stanisławów.

1. Liczba osób uprawnionych do głosowania **4040**.

2. Liczba osób biorących udział w głosowaniu **935**, co stanowi **23,14%** ogółu uprawnionych do głosowania

w tym: głosów nieważnych **6**, co stanowi **0,64%** wszystkich oddanych głosów.

3. Liczba ważnie oddanych głosów **929** (stanowiące podstawę do wyliczenia wyniku konsultacji)

a) głosy na TAK **572**, co stanowi **61,57%** wszystkich ważnie oddanych głosów,

b) głosy na NIE **246**, co stanowi **26,48%** wszystkich ważnie oddanych głosów,

c) głosy WSTRZYMUJE SIĘ **111**, co stanowi **11,95 %** wszystkich ważnie oddanych głosów.

Konsultacje społeczne w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów Zestawienie głosów w poszczególnych sołectwach i miejscowości Stanisławów

L.p.	Nazwa sołectwa/miejscowości	Liczba mieszkańców uprawnionych do głosowania	Za nadaniem statusu miasta, głosy na TAK	Przeciw nadaniu statusu miasta, głosy na NIE	Głosy wstrzymujące	Głosy nieważne
1.	Borek Czarniński	105	12	9	0	0
2.	Choiny	138	9	47	3	0
3.	Ciopan	122	6	3	0	0
4.	Cisówka	219	27	13	14	0
5.	Czarna	116	8	17	20	0
6.	Goździówka	182	42	10	4	0
7.	Kolonie Stanisławów	241	59	4	8	0

8.	Legacz	68	8	1	1	0
9.	Lubomin	158	6	9	1	0
10.	Ładzyń	265	27	5	0	0
11.	Łęka	101	13	14	4	4
12.	Mały Stanisławów	72	17	24	4	0
13.	Ołdakowizna	90	8	3	5	0
14.	Papiernia	114	6	5	0	1
15.	Porąb	64	20	3	0	0
16.	Prądzewo-Kopaczewo	123	26	3	1	0
17.	Pustelnik	475	33	2	2	0
18.	Retków	167	41	10	4	0
19.	Rządza	322	36	4	0	0
20.	Sokóle	163	18	0	0	0
21.	Stanisławów	1401	279	100	13	3
22.	Suchowizna	79	16	8	7	0
23.	Szymankowszczyzna	75	27	7	5	1
24.	Wólka Czarnińska	174	25	9	1	0
25.	Wólka Konstancja	63	12	0	0	0
26.	Wólka Pieczęca	100	41	10	11	0
27.	Wólka Wybraniecka	83	12	10	0	0
28.	Zalesie	129	12	4	9	0
29.	Zawiesiuchy	32	5	12	7	0

IV. Nieważne karty.

Nieważne karty do głosowania w ilości **59** sztuk nie były brane pod uwagę przy ustalaniu liczby osób biorących udział w konsultacjach oraz przy ustalaniu wyników konsultacji.

Karty w ilości **53** sztuk oddane zostały przez osoby nieuprawnione do udziału w konsultacjach, nieujęte w stałym rejestrze wyborców Gminy Stanisławów.

W przypadku **6** kart nie można określić tożsamości osób oddających głos, a tym samym zweryfikować czy głosy zostały oddane przez osoby uprawnione lub karty nie zawierały wszystkich danych wymaganych w formularzu.

IX. RYS HISTORYCZNY

Stanisławów to pierwotnie osada leśna Cisek, leżąca przy ważnym szlaku handlowym z Warszawy przez Liw na Litwę. Wzmiankowana w źródłach już w 1361 r. W XIV wieku należy do rodziny szlacheckiej z Łowczewa herbu Kościesza. Na początku XV wieku przechodzi na własność Janusza I Księcia Mazowieckiego, który 30 grudnia 1418 roku przenosi wieś Cisek na prawo niemieckie. Sołtys otrzymuje cztery łany ziemi pod uprawę. Istnieje tu już wtedy młyn rudny. Powstaje tu wówczas także przydrożne targowisko i książęcy dwór myśliwski. Cisek się rozwija a rozwój ten stymulują głównie funkcje targowe tej wsi. Doprowadzają one do nadania jej prawa miejskiego chełmińskiego. Wystawcami dokumentu byli książęta mazowieccy Stanisław i Janusz III, którzy w dniu 2 maja 1523 roku podpisali akt lokacyjny miasta. Nowo lokowane miasto otrzymało nazwę Stanisławów od starszego z braci.

Akt nadania praw miejskich dla Stanisławowa

Dawna Pieczęć Burmistrza Stanisławowa

Przywilej lokacyjny miasta Stanisławowa ustalał zasady prawno – ustrojowe i gospodarcze tego miasta.

W części gospodarczej przywilej ustanawiał w mieście targi tygodniowe w każdy poniedziałek i trzy jarmarki rocznie w następujące dni: w środę przed czwartą niedzielą

Wielkiego Postu, na święto Św. Piotra i Pawła (25 czerwca) i na święto Św. Katarzyny (25 listopada). Nadaje także miastu prawo wybudowania łaźni, wskolejni, wagi oraz postrzygalni sukna, z przeznaczeniem dochodów z nich na rzecz miasta.

W łaźni wybudowanej „na użytek i dla wygody mieszkańców miasta mieli prawo kąpania się raz w tygodniu urzędnicy książęcy” wraz ze swoją służbą, bez żadnej opłaty.

Przywilej lokacyjny nakładał także na mieszkańców miasta podatki i ustalał ich wysokość:

- 1) podatek gruntowy płacony księciu i jego następcom – co roku na św. Marcina (11 listopada) w wysokości 30 groszy i 7 korców owsa z każdej włóki posiadanej i włóki uprawianej,
- 2) podatki z domów i od rzemiosł płacone ze zwyczajami innych miast mazowieckich (książęcych),
- 3) podatek od warzenia piwa,
- 4) podatek od wagi miejskiej,

Przywilej lokacyjny nakładał też wysokość kar: główszczyzny i za pobicie, które były płacone stronie poszkodowanej i miastu.

Rok później powstaje kościół drewniany fundacji książąt mazowieckich a 6 października 1525 roku, biskup płocki Rafał Leszczyński eryguje w Stanisławowie parafię.

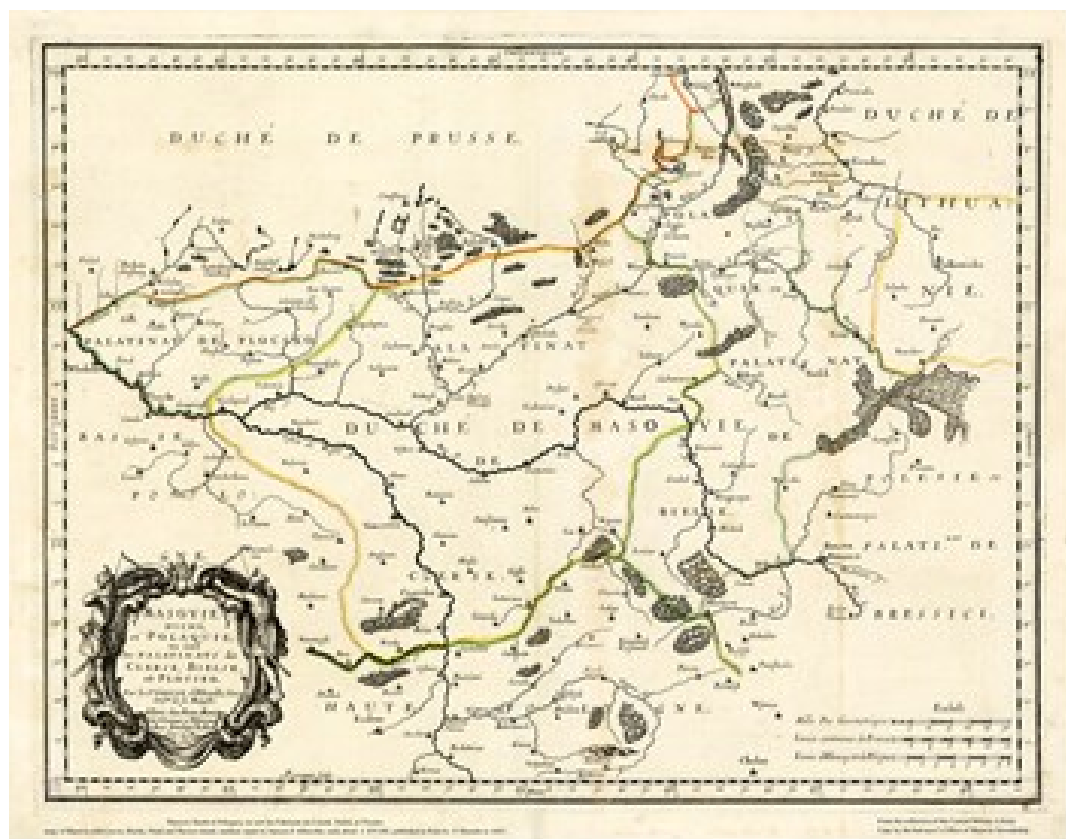
Nowo erygowanej parafii została nadana dziesięcina snopowa z 80 łanów uprawianych przez mieszczan stanisławowskich oraz przez chłopów wsi: Głębozczyca, Brzozowica, Retkowo, Czarna i Złota. Pierwszym proboszczem był ks. Jan Majewski. Po jego śmierci jego następcą został ks. Stanisław Szymborski. Proboszcz ten wybudował w Stanisławowie 90 domów, w których osadził mieszczan, a w latach trzydziestych XVI wieku wybudował kościół murowany, który częściowo w zmienionej formie (zniszczenie i przebudowa) dotrwał do obecnych czasów. Był to początkowy okres znacznego rozwoju Stanisławowa.

Po śmierci ostatnich książąt mazowieckich Mazowsze zostało wcielone do Korony.

W 1542 roku Stanisławów przechodzi drogą zamiany w ręce królewskie. Król Zygmunt Stary nadaje wówczas proboszczowi stanisławowskiemu 10 łanów gruntu we wsi Chojny „alias Czarna” leżącej w pobliżu Stanisławowa w zamian za 5 łanów gruntu w Stanisławowie, należących do kościoła stanisławowskiego.

Stanisławów dostaje się pod troskliwą opiekę królowej Bony, zarządzającej mazowieckimi królewskimi ziemiami stanowiącymi oprawę jej wdowiego wiana. Wybudowała ona tu „dwór wielki” z folwarkiem, poza tym przeprowadziła w dobrach do niej należących różnorakie reorganizacje zwiększające dochodowość tych dóbr.

Po śmierci królowej Bony dzierżawcą miasta Stanisławowa i okolicznych wsi zostaje od 1557 r. biskup płocki Andrzej Noskowski i jego bratankowie Florian i Andrzej. Stanisławów staje się odtąd siedzibą starosty niegrodowego czyli dzierżawcy dóbr królewskich. Należy tylko wspomnieć, że kolejni królowie Polski potwierdzali wcześniejsze przywileje miasta Stanisławowa.

Mapa Mazowsza z roku 1664 (źródło: <https://fotopolska.eu>)

Uzyskanie przez Stanisławów praw miejskich stanowiło jednocześnie ważny moment w rozwoju miasta. Irena Gieysztorowa tak pisze o tym fakcie: *„Najbardziej to chyba efektywna lokacja szesnastowieczna. W przeciągu niecałych bowiem czterdziestu lat nikomu nieznana osada Cisek we wschodnim zawiślańskim kącie Ziemi Warszawskiej wyrosła na jedno z najludniejszych miast Mazowsza”*. Szybki wzrost Stanisławowa szedł w parze z rozwojem rzemiosła i jego specjalizacją.

Lustracja województwa mazowieckiego z 1564/65 podaje, że w mieście było 416 „domów pustych, osiadłych i siedlisk niezabudowanych, a zaledwie kilka lat później w 1569 r. było już 491 „domów osiadłych wszystkich i siedlisk niezabudowanych”. W mieście było 263 rzemieślników różnych specjalności płacących czynsz i 79 piwowarów, którzy czynszu nie płacili. Prócz piwowarów było w mieście: 90 piekarzy, 26 prasołów, trudniących się rozprowadzaniem soli. Poza tym 10 krawców, 33 szewców, 9 włókienników, 11 kuśnierzy,

4 bednarzy, 6 kowali, 6 stolarzy, 3 ślusarzy, 2 rymarzy, 33 kołodziei. Zbyt i wymiana produktów rzemieślniczych i rolniczych odbywały się na cotygodniowych targach i na jarmarkach, których odbywały się 3 rocznie. Trzeba tu zaznaczyć, że wyroby metalowe ze Stanisławowa eksportowane były na południe, poza granice Polski.

Do Stanisławowa należało 8 młynów, które znajdowały się na pobliskich rzekach.

Rozwój Stanisławowa w II połowie XVI wieku nie był zapewne już taki szybki jak w pierwszej połowie tego stulecia. Nie było jednak widać znacznego zastojów co potwierdza Andrzej Święcicki (zmarły w 1611 r. autor dzieła „Topographia sive Masoviae descriptio”, wydane w Warszawie w 1634 r.). Píše on *”Po drugiej stronie Wisły ziemia warszawska rozpościera się nieco szerzej. W jej obręb wchodzi także niewielkie miejscowości: Okuniew i Stanisławów. Ten ostatni jest miasteczkiem ludnym i znanym ze względu na osobę założyciela, ostatniego z książąt mazowieckich, Stanisława. Tę ziemię przecina niewielka rzeczka Rządza, która mając źródło niedaleko stąd, w poprzek przepływa przez szmat ziemi zmierza do rzeki Bugu, tworząc tu i ówdzie często napotymane rozlewiska bądź naturalne, bądź ręką ludzką zrobione. Ziemia ta zalesiona, nie tak dawno jeszcze leżąca odłogiem, okazała się bardzo urodzajna.”*

Załamanie gospodarcze zaczynające się od przełomu XVI i XVII wieku, a następnie regres gospodarczy Mazowsza stopniowo nasilający się w pierwszej połowie XVII wieku wpłynęły zapewne ujemnie na rozwój miast mazowieckich z tym, że regres ten na Południowym Mazowszu Prawobrzeżnym, na którym leży Stanisławów zaznaczył się wyraźniej później.

Władze carskie ukazem z dnia 1 czerwca 1869 roku, pozbawiły praw miejskich 338 miasteczek z ogólnej ilości 452 miast Królestwa Polskiego. Głównymi motywami odebrania praw miejskich tej grupie miejscowości były: mała liczba mieszkańców (poniżej 3 tys.), nikły rozwój przemysłu i handlu oraz niskie dochody. Do wykonania powyższego ukazu upoważniony został Komitet Urządzający, który 1 kwietnia 1870 roku wydał postanowienie pozbawiające 26 miasteczek guberni warszawskiej, praw miejskich. W grupie tych miast znalazł się Stanisławów. Przyczynami takiego stanu miasta Stanisławowa, były: długotrwałe skutki zniszczeń dokonanych w czasie potopu szwedzkiego w latach 1655-57, panującej po nim epidemii (pomoru) w 1658 r., zniszczeń w czasie trzeciej wojny północnej 1701- 1712 r. oraz zniszczeń w czasie powstania kościuszkowskiego w październiku 1794 r. Po trzecim rozbiórce Polski na znaczeniu stracił też szlak przechodzący przez Stanisławów zwany Wielkim Gościńcem Litewskim. Negatywnie na rozwój Stanisławowa wpłynęła również budowa drogi, Traktu Brzeskiego w latach 1818-1823 oraz trasy kolejowej Warszawa-Terespol w latach 1866-

1867, przechodzące przez Mińsk Mazowiecki. Nie bez znaczenia były też reperkusje ze strony caratu moskiewskiego po zakończeniu powstania styczniowego 1863-64.

Stanisławów z czasów miejskich posiada swój herb, który obecnie jest herbem Gminy Stanisławów oraz hejnał miasta Stanisławowa z dawnych czasów. Zachował się również budynek murowany z 1844 roku, jako zajazd miejski- karczma. W budynku tym przez około 10 ostatnich lat mieścił się magistrat miasta Stanisławowa. Najstarszymi zabytkami z czasów gdy Stanisławów był miastem są oczywiście wspomniany wcześniej kościół parafialny murowany i dzwonnica drewniana z 1819 roku.

X. INFORMACJA DOTYCZĄCA ZABYTKÓW ARCHITEKTONICZNYCH KULTUROWYCH, WYZNANIOWYCH, CHARAKTERU I STANU TECHNICZNEGO ZABUDOWY (wybrane zabytki, pozostałe opisane w GEZ)

Na terenie gminy występują liczne zabytki, które są dobrze utrzymane:

- Układ urbanistyczny Stanisławowa.
- Zespół kościelny w Stanisławowie z 1826 r., - obejmuje kościół, plebanię i dzwonnice.
- Kościół farny pod wezwaniem świętych Jana Chrzciciela i Stanisława biskupa w Stanisławowie został wzniesiony około 1530 r., restaurowany w 1620 r., gruntownie przebudowany w 1826 roku, zniszczony w 1944 r., odbudowany w latach 1958 – 1962 – stan bardzo dobry. Parafia została erygowana w 1525 r. przez biskupa płockiego Rafała Leszczyńskiego, a w latach 30-tych XVI w. wybudowano murowany kościół parafialny w stylu gotyckim. W I połowie XVII w. dokonano gruntownego odrestaurowania obiektu. W 1826 r. kościół gruntownie przebudowano (skrócono wówczas nawę obniżono korpus i odwrócono prezbiterium na zachód). W latach osiemdziesiątych XIX w. dokonano kolejnego remontu wnętrza. Kościół został poważnie uszkodzony w wyniku działań wojennych podczas II wojny światowej. W latach 1958-1962 został odrestaurowany i przywrócono mu pierwotny gotycki wygląd, dobudowano partie wschodnie i kaplicę od prezbiterium na wschód.

Kościół parafialny w Stanisławowie

*Ołtarz kościoła parafialnego w Stanisławowie - lata międzywojenne
(Źródło: z kronik kościoła parafialnego w Stanisławowie)*

Rzeźba Matki Boskiej

Parafia posiada liczne zabytki historyczne:

- rzeźba – Matka Boska, barok, około połowy XVIII wieku,
- rzeźba – Krucyfiks, barok, XVII w. wykonany ok. 1620 roku,
- ornat zielony, barok, z drugiej połowy XVII wieku,
- kapa biała, barok z XVIII wieku,
- ornat biały, barok z XVIII wieku,
- monstrancja biała metalowa z drugiej połowy XIX wieku,

- kielich mosiężno-srebrny z 1897 roku,
- puszka na komunikanty srebrna z przełomu XIX i XX wieku,
- kielich mosiężno-srebrny z pierwszego ćwierćwiecza XX wieku,
- krzyż ołtarzowy drewniany z 1838 roku,
- świecznik na paschał mosiężny z drugiej połowy XIX wieku,
- świecznik mosiężny z końca XIX wieku.

W kościele parafialnym są trzy ołtarze: ołtarz główny, ołtarz nowy marmurowy w kaplicy Matki Bożej oraz ołtarz w kaplicy Matki Bożej Nieustającej Pomocy. W kościele znajduje się również zabytkowa chrzcielnica. Cały kościół ma nową zewnętrzną elewację i w dolnej części do wysokości 1,5 metra nowy tynk, wykonany z nowoczesnych materiałów, odpornych na wilgoć. Dolna część kościoła obłożona jest szlifowanym piaskowcem, nasyconym żywicą, by chronić przed wilgocią. Na szczycie kościoła umieszczona jest sygnaturka. Ogrodzenie kościoła wykonane jest z kamienia.

- **Dzwonnica drewniana w Stanisławowie.**

W otoczeniu kościoła znajduje się zabytkowa drewniana dzwonnica wybudowana w 1819 r. Dzwonnica zachowała się do chwili obecnej w dobrym stanie, wyposażona w jeden dzwon, uruchamiany energią elektryczną. Remontowany w XX w., budynek o konstrukcji słupowej, oszalowany, dach namiotowy kryty blachą. Dzwon znajdujący się w dzwonnicy został odlany w 1773r. w Warszawie przez Jana Zachariasza Neuberda. Zegar wieżowy pochodzący z XVI w. został uszkodzony w pożarze w 1944r.

Dzwonnica drewniana przy kościele parafialnym w Stanisławowie

W sąsiedztwie dzwonnicy ustawiona jest figurka Matki Najświętszej na postumencie z piaskowca. Figurka jest wyszlifowana i zabezpieczona żywicą przed wilgocią.

- **Plebania murowana w Stanisławowie.** Plebania została zbudowana ok. 1881 r. Usytuowana jest na północny-wschód od kościoła. Murowana z cegły, otynkowana, parterowa z mieszkalnym poddaszem. Od frontu ganek z wejściem i oknami zamkniętymi półkoliście. Naroża ujęte kanelowanymi lizenami. Układ wnętrza dwutraktowy. Dach naczółkowy, kryty blachą.

Plebania w Stanisławowie

Początkowo był to dom drewniany kryty gontami, długości 24 łokci, szerokości 13,5 a wysokości ścian 5 łokci. W środku domu znajdowała się kuchnia oraz dwie sienie: jedna od frontu, a druga od tyłu. Z sieni prowadziły schody na strych. Kuchnia i sienie dzieliły dom na dwie części. Po lewej stronie było mieszkanie proboszcza, składające się z jednej izby, alkierza i gabinetu, które ogrzewane było ceglanym piecem. Po stronie prawej znajdowały się dwie izby czeladne i dwie komory. Tę połowę domu również ogrzewał ceglany piec z dwoma kominami. Był też piec do pieczenia chleba. W całym domu wykonano podłogi drewniane z tarcic. Okna zaopatrzono w drewniane okiennice. Tak wyglądał dwór plebański w 1826 roku.

W połowie XIX wieku planowano przystąpić do budowy plebani murowanej. Zachował się plan tego projektu. Główne wejście do budynku miało się znajdować od strony wschodniej, drugie boczne wejście od strony północnej.

W 1835 roku przystąpiono do przebudowy plebani. Lewą stronę domu złożoną z izby, alkierza i gabinetu zachowano, jedynie odnawiając je. Pozostałą część prawdopodobnie zburzono i wybudowano ponownie. Był to dom drewniany na podmurowaniu długości 20 łokci i szerokości 16 łokci kryty gontami. Wewnątrz znajdowała się jedna izba, kuchnia, piekarnia, gabinet i komora oraz sień ze schodami na strych. Podłogi w izbach i gabinetach były drewniane, natomiast w pozostałych pomieszczeniach wykonano posadzki z drobnych kamieni i gliny.

Kiedy postawiono murowany dwór plebański, zachowany do dziś, dokładnie nie wiadomo. Ówczesny proboszcz nie tylko przebudował kościół i plebanię, ale zajął się także zabudowaniami gospodarskimi. Niektóre budynki odnowił, inne wyremontował.

- Cmentarz rzymsko-katolicki w Stanisławowie z XIX w. Cmentarz parafialny w Stanisławowie położony jest na północnym krańcu miejscowości. Cmentarz został założony na planie prostokąta w pierwszej połowie XIX wieku i był wielokrotnie powiększany, najpierw w kierunku zachodnim i południowym, a ostatnio w kierunku wschodnim. Najstarsza część cmentarza jest ogrodzona murem z dużych łupanych kamieni polnych. Kompozycja cmentarza oparta jest na układzie regularnych alejek. Nagrobki w większości wykonane są z betonu i lastryka i marmuru, zwłaszcza najnowsze. Nagrobki starsze, niezbyt licznie zachowane do dnia dzisiejszego, najczęściej wykonane są z piaskowca, granitu, kutego żelaza i żeliwa.

Do nagrobków o znacznych wartościach estetycznych i historycznych należą:

- mogiła żołnierzy Wojska Polskiego, poległych 12 września 1939 roku,
- nagrobek Aleksandra Liberta, zm. w 1863 roku,
- nagrobek Floriana Cudnego, zm. w 1881 roku,
- nagrobek Agnieszki ze Skuzów Araszkiewicz, zm. w 1893 roku,
- nagrobek hrabiego Alojzego Prądyńskiego, zm. w 1899 roku,
- nagrobek Witalisa Radońskiego, zm. w 1900 roku,
- nagrobek Tomasza Wojtyńskiego, zm. w 1900 roku,
- nagrobek Ludwika z Kostrzębskich Skuzy, zm. w 1902 roku,
- nagrobek Walentego Jachewicza, zm. początek XX wieku,
- nagrobek Marianny Marczak, zm. w 1913 roku,
- nagrobek rodziny Masłowskich, zm. w 1916 i 1927 roku,
- nagrobek Katarzyny z Rozbickich Gawron, zm. w 1917 roku,
- nagrobek Wojciecha Kaima, zm. w 1917 roku,
- nagrobek Józefy Gryz, zm. w 1918 roku,
- nagrobek Jacentego Kowalczyka, zm. w 1921 roku.

Nagrobek rodziny Masłowskich na cmentarzu parafialnym w Stanisławowie

- Zajazd murowany z układem urbanistycznym w Stanisławowie zbudowany w latach 1813 – 1816 w miejscu drewnianej karczmy spalonej 1794 r. Budynek wzniesiony został w stylu klasycystycznym, murowany z cegły, tynkowany, parterowy założony w planie litery L.

Został zniszczony w 1944r. Odbudowany w latach 1952-1962. Przed II wojna światową mieścił szkołę, po wojnie gminną bibliotekę publiczną, klub, kino. Obecnie mieści się tu Gminny Ośrodek Kultury.

Gminny Ośrodek Kultury w Stanisławowie

Pomnik przy GOK w Stanisławowie

- Pomnik poświęcony poległym w walkach o niepodległość w latach 1914-1920 z 1938 r. zrekonstruowany ok. 2008 r. Dla upamiętniania walk o niepodległość Polski i wojny polsko – bolszewickiej z 1920 roku oraz ku czci w nich poległych, miejscowe społeczeństwo wystawiło w 1938 roku pomnik, na którym pomiędzy datami 1914 i 1920 wyryto inskrypcję: „W walkach o niepodległość Ojczyzny w latach 1914 – 1920 poległym na polu chwały obywatelom gm. Stanisławów. Pomnik ten ufundowano z inicjatywy miejscowego koła ogólnego Związku Podoficerów Rezerwy przy ofiarności społeczeństwa gm. Stanisławów dnia 15 sierpnia 1938 r.”.
- Pomnik poległych w walce z faszyzmem w latach 1939-1945 w Stanisławowie z 1984 r. poświęcony poległym w walce z faszyzmem w latach 1939 - 1945. Aby zachować i uczcić pamięć wszystkich poległych podczas drugiej wojny światowej, miejscowe społeczeństwo wzniosło w 1984 roku pomnik w postaci olbrzymiego granitowego głazu narzutowego, opatrzonego inskrypcją z odlanych w brązie liter: „Poległym w walce z faszyzmem w latach 1939 - 1945 społeczeństwo gminy Stanisławów 1984”.
- Krzyż w Stanisławowie z 1898 r.,

- Kościół pw. Św. Stanisława i Św. Katarzyny Aleksandryjskiej – stan zadowalający – Parafia została erygowana w 1540 roku przez biskupa plockiego Jakuba Buczackiego wraz z budową drewnianego kościoła. Kościół wybudowano w 1843 r. Pierwotny budynek był orientowany, drewniany, konstrukcji zrębowej, oszalowany. Odnowiony w 1951 r. Kościół drewniany istniał do 1987 r. Do chwili obecnej z dawnego kościoła zachowały się 2 dzwony z 1920 r. i 1928 r. Stan świątyni był bardzo zły, dlatego dzięki staraniom Ks. Witolda Górnego rozpoczęto budowę nowego. Budowa Świątyni trwała do 1991r. W ołtarzu głównym znajduje się obraz św. Katarzyny Aleksandryjskiej.
- Neogotycka kapliczka w Cisówce z 1943 r. Wykonana została na schodkowym postumencie. Wzniesiona z nieotynkowanej cegły. W półkolistej niszy części środkowej znajduje się figura Matki Boskiej. W górnej mniejszej także półkolistej płycinie znajduje się wizerunek świętych. Kapliczka jest zwieńczona dwuspadowym daszkiem z metalowym krzyżem.
- Remiza strażacka w Czarnej z lat 20-tych XX w. Murowany budynek jest posadowiony na planie wydłużonego prostokąta, nakryty dwuspadowym dachem. Obiekt podlegał przebudowom.

- Młyn wodny w Łęce z początku XX w. Murowany budynek pochodzi z początku XX w. Założony został na planie prostokąta z niewielką prostokątną przybudówką. Budynek jest jednokondygnacyjny z użytkowym poddaszem. Wzniesiony został z nieotynkowanej cegły i nakryty jest

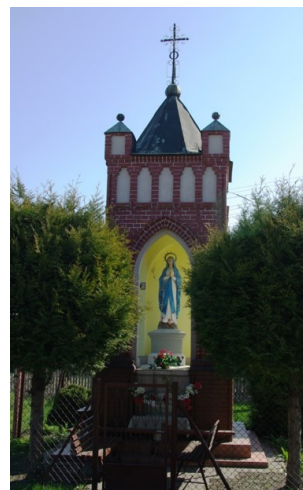
dwuspadowym dachem o połaciach z blachy. Główna część budynku jest trójosiowa z wejściem w osi środkowej, a nad nim metalowy daszek. W osiach bocznych prostokątne okna, w szczycie dwa niewielkie okna zamknięte łukiem odcinkowym.

- Plebania w Pustelniku – lata 30-te XX w. To jednokondygnacyjny budynek murowany z cegły, otynkowany na biało. Posadowiony został na planie prostokąta w latach 30-tych XX wieku. Budynek kryty dwuspadowym dachem o blaszanych połaciach. W części szczytowej znajduje się niewielkie okno. Stolarka okienna jest trzy kwaterowa. Okna z niewielkimi naczółkami. Budynek obwiedziony ozdobnym fryzem z nieotynkowanej cegły.
- Kapliczka w Wólce Wybranieckiej z przełomu XIX i XX w. Murowana, tynkowana na biało, kryta namiotowym dachem z metalowym krzyżem w zwieńczeniu. W narożach znajdują się niewielkie sterczyny nawiązujące kształtem do dachu. Datowana jest na przełom XIX/X wieku. W części bazowej znajduje się nisza zamknięta łukiem w niebieskiej opasce. W górnej części niszy mniejsza nisza z figurą Matki Boskiej. Na skraju elewacji umieszczono lizeny.

- Czworak w Szymankowszczyźnie z XIX w. Budynek murowany, wzniesiony w końcu XIX w. na planie prostokąta, otynkowany, kryty dwuspadowym dachem. Dłuższa elewacja 6-osiowa z okami w każdej osi. Krótsza elewacja 2-osiowa, wyposażona w okna. W szczycie znajduje się małe okienko. Okna z nadprożami w postaci łuków odcinkowych. Budynek obwiedziony ozdobnym gzymsem wieńczącym.
- Cmentarz rzymsko-katolicki w Pustelniku, datowany na I połowę XIX w. Został założony na planie prostokąta i był dwukrotnie powiększany. Starszą część cmentarza otacza mur z kamieni polnych. Wzdłuż cmentarza przez jego środek przebiega aleja główna. Równolegle do niej wytyczona została aleja główna przechodząca przy murze ogrodzeniowym od strony północno-wschodniej. Wśród drzewostanu na uwagę zasługują dęby osiągające wymiary pomnikowych, a także sosny i robinie akacjowe. Na cmentarzu znajduje się mogiła żołnierzy Wojska Polskiego poległych w czasie II wojny światowej. Zachowało się też kilkanaście nagrobków o znacznych wartościach estetycznych i historycznych.
- Neogotycka Kapliczka w Lubominie z 1912 r., wykonana z nieotynkowanej cegły, posadowiona na niewielkim schodkowym postumencie. W dużej otynkowanej na biało niszy znajduje się figura Matki Boskiej. Poniżej gzymsu znajduje się szereg pięciu tynkowanych na biało niewielkich ostrołukowatych blend. Całość kryta wielospadowym stożkowym dachem z blachy zwieńczonym metalowym krzyżem. W narożach znajdują się sterczyny z prostokątnymi blendami i czterospadowymi daszkami zwieńczonymi kulą.

- Murowana otynkowana kapliczka w Ładzynie z 1905 r. posadowiona na schodkowym postumencie. W dużej otynkowanej na niebiesko niszy na niebieskim cokole znajduje się figura Matki Boskiej. Po obu stronach niszy znajdują się lizeny. Na wolutowo wygiętym szczycie ze sterczynami znajduje się metalowy ażurowy krzyż.
- Kapliczka w Choinach powstała w XX w., murowana, otynkowana i założona na planie kwadratu. Postument kapliczki malowany jest na kolor beżowy z białą płyciną umieszczoną od frontu. Główna część kapliczki zawiera z trzech stron okna, za którym znajdują się identyczne figury Matki Boskiej. Okna obwiedzione są ceglany obramowaniem i zwieńczone zostały trójkątnym gzymsem z czerwonej cegły. Kapliczka nakryta jest daszkiem w kształcie trójkąta z wnękią mieszczącą krzyżyk w szczycie. Na połaciach daszku znajdują się kule, natomiast na środku kalenicy umieszczony jest krzyż. Elewacja kapliczki zdobi prosty, ceglany gzymś.
- Krzyż w Porębie powstał w 1900 r. i usytuowany jest w otulinie lasu, przy skrzyżowaniu dróg gruntowych ze wsi Porąb do wsi Wólka Czarnińska. Na betonowym fundamencie usytuowany został dwustopniowy postument z wyższą stożkową drugą częścią, na której widoczny jest napis „Jezu Boże ukrzyżowany zmiłuj się nad nami. Postument zwieńczony jest metalowym krzyżem z sygnaturką Chrystusa.
- Kapliczka w Ołdakowiznie powstała w 1921 r. jest murowana, otynkowana, założona na planie kwadratu.
- Cmentarz przykościelny w Pustelniku z końca XIX w.
- Figura Matki Boskiej w Pustelniku 1919 r.

XI. STRUKTURA ZATRUDNIENIA W GMINIE

Mieszkańcy Gminy Stanisławów zatrudnieni są w różnych gałęziach gospodarki, większość z nich dzięki bardzo dobremu połączeniu drogowemu, dojeżdża do pracy w dużych ośrodkach miejskich takich jak: Mińsk Mazowiecki i Warszawa. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Stanisławów 749 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 91 pracujących przyjeżdża do pracy spoza (https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Stanislawow).

Głównymi ośrodkami zatrudnienia na terenie Gminy Stanisławów są: Zakłady Mięsne Stanisławów Sp. z o.o., PLASTAN KACPRZYK Sp. z o.o. Sp. k., szkoły i zespoły szkolne,

Gminny Żłobek. Niewielka część mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa lub łączy pracę zarobkową z pracą w gospodarstwie. W gminie jest około 1900 gospodarstw rolnych.

Ponadto licznie działają mali przedsiębiorcy. Na terenie Gminy Stanisławów zarejestrowanych jest 399 przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, z czego 330 jest aktywnych, 16 prowadzi działalność wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych, a 69 jest zawieszonych.

Wśród dominujących PKD w Gminie Stanisławów występują:

- handel hurtowy i detaliczny,
- transport drogowy towarów,
- wykonywanie robót budowlanych wykończeniowych,
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych.
- wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych,
- roboty związane z budową dróg i autostrad.

W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Stanisławów wynosiło 5 785,00 PLN, co odpowiada 73,11% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. (https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Stanislawow)

XII. INNE INFORMACJE, DOKUMENTY ORAZ PUBLIKACJE

HERB

Od niepamiętnych czasów istniał w świecie zwyczaj sygnowania znakami umownymi – herbami odrębności narodowej i odrębności miast. Także i Stanisławów posiadał swój herb. Na herbie wyodrębniona była postać biskupa św. Stanisława i klęczący Piotrowin. Herb ten istniał do XVII w. Od 1847 r. na herbie widniał tylko biskup męczennik. W XIX w.

miejsowości Stanisławów odebrano prawa miejskie i od tego czasu herb nie był używany. Dopiero w 1992 r. dzięki staraniom Rady Gminy Stanisławów herb został przywrócony Gminie Stanisławów. Przy opracowywaniu herbu kierowano się wskazówkami Polskiego Towarzystwa Heraldycznego, aby stojącą postać biskupa przedstawić z klęczącym Piotrowinem na błękitnym tle. Ornat biskupa jest czerwony ze złotym pasem, pastorał złoty, alba biała, trzewiki złote, infuła biała ze złotym pasem, biała szata Piotrowina. Kształt tarczy zaokrąglony u dołu.

HEJNAŁ

Miasto Stanisławów posiadało też hejnał, ale po utracie praw miejskich hejnał nie był odgrywany z wieży remizy strażackiej.

Widok wieży, z której grany by hejnał Stanisławowa (źródło: fotopolska.eu)

Sam hejnał jest nieco podobny do hejnału krakowskiego z Wieży Mariackiej. Około 1918 roku wznowiono odgrywanie hejnału. Było wówczas kilku hejnalistów. Najbardziej zapamiętanym hejnalistą był Franciszek Wielgo.

Następnie od lat okupacji do 1998 r. hejnał nie był grany i dopiero po wielu latach w 475 rocznicę uzyskania praw miejskich przez Stanisławów został odegrany 22 sierpnia 1998 r.

Hejnał Stanisławowa

nieznane

Nuty hejnału Stanisławowa źródło: kwartalnik „Wieści Ziemi Stanisławowskiej” nr 1/1999.

ZAŁĄCZNIKI

1. Uchwała nr XII.....2025 Rady Gminy Stanisławów z dnia 24 marca 2025 r. w sprawie wyrażenia opinii oraz wystąpienia z wnioskiem o nadanie statusu miejscowości Stanisławów.
2. Uchwała nr VIII.49.2025 Rady Gminy Stanisławów z dnia 25 listopada 2024 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Stanisławów w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów.
3. Zarządzenie nr 80.2024 Wójta Gminy Stanisławów z dnia 30 grudnia 2024 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad oraz ustalenia składu zespołu konsultacyjnego do przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Stanisławów, dotyczących nadania miejscowości Stanisławów statusu miasta.
4. Obwieszczenie ORG.0112.5.2024 Wójta Gminy Stanisławów z dnia 30 grudnia 2024 roku o przeprowadzeniu konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Stanisławów w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów.
5. Ulotka skierowana do mieszkańców Gminy Stanisławów odpowiedziami na najważniejsze pytania dotyczące nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów.
6. Protokół z dnia 4 lutego 2025 roku podsumowujący wyniki konsultacji społecznych w sprawie nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów.
7. Informacja o podstawowych danych statystycznych dotyczących liczby ludności.
8. Zaświadczenie Starosty Mińskiego potwierdzające powierzchnię Gminy Stanisławów, z wyszczególnieniem obrębów ewidencyjnych.
9. Pismo Starosty Mińskiego potwierdzające powierzchnię obrębu ewidencyjnego Stanisławów z wyszczególnieniem wszystkich gruntów (płyta CD).
10. Informacja dotycząca szacunkowych kosztów związanych z nadaniem statusu miasta miejscowości Stanisławów.
11. Rys historyczny Miejscowości Stanisławów.
12. Wykaz nazw ulic w Stanisławowie.
13. Pismo Głównego Geodety Kraju z dnia 20 marca 2025 roku potwierdzające zgodności przebiegu dotychczasowych granic Gminy Stanisławów z danymi państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju.
14. Mapa topograficzna w skali 1:25000 z zaznaczoną granicą Gminy Stanisławów (płyta CD).
15. Gminna Ewidencja Zabytków (płyta CD).
16. Wypisy i wyrisy z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Stanisławów (płyta CD).

17. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stanisławów (płyta CD).
18. Pismo Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 marca 2025 r. dot. nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów.
19. Uchwała Nr 3/2025 Zarządu Stowarzyszenia Metropolia Warszawa z dnia 18 marca 2025 r. w sprawie poparcia dążeń do nadania statusu miasta Gminie Stanisławów.
20. Pismo Prezesa Związku Samorządów Polskich z dnia 20 marca 2025 r. popierające inicjatywę nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów.
21. Uchwała Nr 2/25/02/2025 Zarządu stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Ziemi Mińskiej z dnia 25 lutego 2025 roku w sprawie opinii popierającej inicjatywę nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów.
22. Pismo Lokalnej Organizacji Turystycznej Wielki Gościniec Litewski z dnia 26 lutego 2025 r. w sprawie opinii dotyczącej nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów.
23. Pismo Lokalnej Organizacji Turystycznej Ziemi Mińskiej z dnia 27 lutego 2025 r. dot. nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów
24. Pisma Burmistrzów w sprawie wydania opinii dotyczących nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów.
25. Pisma Wójtów w sprawie wydania opinii dotyczących nadania statusu miasta miejscowości Stanisławów
26. Wybrane publikacje o Gminie Stanisławów:
 - „Stanisławów wczoraj i dziś” K. Olesiewicz
 - „Krzyże, kapliczki i figurki przydrożne na terenie Gminy Stanisławów” - Stanisławowskie Towarzystwo Historyczne 2012 r.,
 - „Miejsca Pamięci Narodowej Gminy Stanisławów” – B. Kuć.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4 ust. 2 oraz art. 4b ust. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) oraz § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach (Dz. U. z 2014 poz. 310), Rada Gminy Stanisławów postanowiła wystąpić do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z wnioskiem o nadanie miejscowości Stanisławów statusu miasta.

Inicjatywę władz gminy zaopiniowali mieszkańcy, którzy podczas przeprowadzonych przez Radę Gminy konsultacji społecznych poparli wniosek o nadanie miejscowości Stanisławów praw miejskich.

Wobec powyższego oraz spełnienia wymaganych przepisami prawa przesłanek, pozytywne zaopiniowanie starań w sprawie nadania miejscowości Stanisławów statusu miasta oraz wystąpienie w tej sprawie z wnioskiem do ministra właściwego do spraw administracji publicznej za pośrednictwem Wojewody Mazowieckiego jest zasadne.